

Kongl. Maj:ts

224

Nådige

Förordning/

Huru med de Hemman och Cronolägenheter/
som til Skatte försäljas / förhållas skal.

Dat. Stockholm i Råd. Cammaren den 19. Septemb.

1723.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:ts.

STOCKHOLM, uti det Kongl. Tryckeriet/

hos JOH. HENR. WERNER,
Directeur öfwer alla Tryckerien i Riket Åhr 1723.

Priset / för den förbande / är 2. twåträdiedels öre Silf. mt.

Så FRIEDRICH med

Guds Nåde/ Sweriges/ Gidthes och Wän-
des Konung ic. ic. ic. Gidre witterligt / at
sifom Wi sunnit nödigt/ det med Skatte-
tiöpen än widare må fortfaras/ på det der-
igenom några medell kunna samlas till den
allmänna Rikens gläds afbetalning; Alltså hafwe Wi/ tilföre-
kommande af all skada/ som Wi och Cronan wid en slikt skattehan-
del til äfwenryrs kunde lida/ samt at lemna wederbörande nödig
underrättelse hwad de härwid hafwa at i acktaga/ welat härmed i
Nåder förklara/ hwilka Hemman och lågenheter så försäljas til
Skatte eller ei/ samt huru dermed i alla delar bör fortfaras/
neml.

Til Skatte försäljes

1. Alla Cronan immediate behåldne Hemman/ så wäl
som ock de på Militie och Land-skaten indelte Lönings-
Hemman/ Håste-Fördels och Reserve-Hemman/ Crono utjordar/
Uhrfällar/ Angar/ skattlagde Torp/ som Knechte- och Båts-
mans- eller Rusthåld ei underlagde äro. Hwad de Håsthem-
man angår/ hwilka för Dagswårcken nödige äro under Kongs-
gårdar/ som til boställen eller Rusthåld anslagne äro/ så wäl
som de Cronohemman/ som til Kongs- och Ladugårdarnes hågn
och nytta omistelige äro; så kunna ock de til Skatte försäljas;
Dock med det förbehåld/ at utaf slika Hemman sedermera ut-
giöres i dagswårcken och elliest hwad som deraf förr/ efter hwar-
je ords beskaffenhet/ til berörde boställen/ Rusthåld eller Kongs-
och Ladugårdar blifwit utgiordt/ och at sådant uti Skattebref-
wen/ som derpå utfärdas/ tydiligen införas.

I lika måtto tillåte Wi/ at Posthemman måge försäljas
til Skatte/ med de wilkor/ at Kiöparen intet må eftersättia nå-
got af sin skyldighet wid Postförningen/ och det hwartil han för-
ut förbundet varit/ så wida han sedermera icke wil blifwa sin
Skatterättighet förlustig.
Så

Så måge til Skatte försäljas de Hemman/ hwaraf Pre-
ste rskapet til förbättring af deras swaga wilkor/ eller i brist af
fyllnad uti Herbergen och Zionde/ räntan allenast/ utan flera
förmånens och frihetens åminutande/ upbåra/ och uti Knechte-
håld indelte äro/ så framt de ei i brist af Capellans bohrl kun-
na lemna/ at uplåtas Capellanen emot räntans erläggande til
Kyrkoherden. Och ehuruwäl Åboerne/ af hwad stånd de ock ä-
ro/ uppå alla förberörde hemman/ då de wid infallande twifwels-
mål med Ed erhålla/ at de lösa Hemmanet at sig/ och ingen an-
nan/ bör lemnas förträdet til at köpa dem til Skatte/ efter la-
ga wårdie/ hwarom widare handlat blifwer; Men der de det ei
wilja eller gitta/ då andre/ som Skatträttigheterna derå til köps
begiära/ at igenom aucion dem til sig handla/ på sådant sätt
som hårefter at förmåles; Så bör dock wid de än återstående
Cronohemmanens försäljande til Skatte/ på de orier/ hwareff
några ädlare samt Manufactur wårck äro inrättade/ i acktagas/
likmäßigt utgångne Kongl. Förordningar/ at til samma wårcks desto
bättre bestånd/ hwarigenom Riket en stor förmån och nytta til-
flyter/ inga sådana hemman försäljas til Skatte/ innan Wårt
Bergs-Collegium pröfwat/ och igenom Resolution serfikt öf-
wer hwart hemman sig förklarar/ emt det nödwändigt betarf-
was til något Bergwårcks uprätthållande och förkoftring blifwa
oförsåldt/ wid hwilken händelse det ei får abalieneras och igenom
skatteköp undan sit rätta nödiga behof dragas.

2. Hwad Rusthållen angår/ så förfares med dem efter
Högstsal. Hans Kongl. Maj:ts Konung CARL den XII:tes bref
af den 26. Martii 1702/ så at Rusthållaren och ingen annan får/
när han derom ansöeking gör/ på sielfwa Rustnings Stam-
men sig skatterättigheten tilhandla/ och det efter stedd wårdering.

3. Widkommande Augments-Hemmanen/ så bör Åboen/
som under krigstiden ei sådant Hemman för utlagor besittit/
och sit arbete der nederlagt/ vara närmast at få köpa det til
Skat-

Skatte; Vil ei Uboen det til sig lösa/ så må efter honom Rusthållaren vara närmast dertill; Men ligger Augmentet så när in til Stammen och des egor/ at det ländet Rusthället til styrckio/ eller warit derunder härtills hädat och brukadt/ så at Rusthället igenom Augmentets bortmistande skulle förswagas och kunna råka til undergång; Så bör wid sådant serstilt mål/ när det wid handen gifwes/ noga deröfwer ransakas/ och så framt Augments-Hemmanet besinnes vara af en sådan omistelig beskaffenhet för sielfwa Stammen/ då til Rusthällets styrckio Rusthållaren fram för Uboen til köps lemnas.

4. Kunna och Giästgifware gårdarne/ som äro Cronen/ at Giästgifwarne efter wårdie/ men elliest til den/ som lösen prästera wil/ efter högsta bud uppå auktion, til skatte försäljas/ med den Condition, at Landshöfdingarne öfwer sådana Giästgifwerier skola ega i ka mactt som tilforene/ då de woro Crono/ neml. at der den Giästgifwaren/ som inter behörigen förestår Giästgifweriet/ sättes derifrån/ och går sin skatterättighet qwitt/ då Giästgifweriet til en annan/ som kan prästera prästanda, uplåtes.

5. Beträffande Bergsmans Hemmanen/ så emedan för Bergslagens Conservation Uboerne uppå slika Hemman/ igenom Kongl. Förordningarne/ äro försäkrade/ at Man efter Man niuta på dem en ständig besittnings-rätt/ och odrefne samt orubbade dem så bebo/ så länge de förmå Bergsbruket jemte Hemmanet försvarligen och rätteligen drifwa/ och wid mactt hålla/ samt til Cronan des deraf gående rättighet utgiöra; Ty bör det och hädanefter/ som härtills/ förblifwa med Bergsmanshemmanen/ så at Bergsmannen intet tvingas må dem til skatte köpa/ utan der någon Bergsman sielf skulle wilja til skatte inlösa det hemmanet han bebor/ blifwer det honom efter wårdering efterlätit/ så wida han besinnes vara en drifwande och flitig Bergsman.

6. Academiæ, Gymnasiers, Scholars, Kyrckiors/ Krigsmans.

226
manshus och Hospitals Hemman/ som ei så när in til belågne äro/ at de publice husen någon understöd til deras uprätthållande deraf hafwa kunna/ måge til skatte försäljas/ enär wederbörande Förståndare och Consistorier, som Dispositionen deröfwer anförtrödd äro/ sådant åskunda och nyttigt finna; Dock at sådant skier med Wårt Cammar-Collegii wettenskap och samtycke/ samt til nytta och förbättring/ och at räntan ei förminskas eller förringas igenom förmedling eller skattläggning/ utan snarare förbättras; jemmål at köpeställningen Academien, Gymnasio, Scholan, Kyrckian/ Krigsmanshuset eller Hospitalet tillfaller/ som Hemmanet anslagit är/ samt til deras nytta och gagn employeras, och efter möjligheten giöras fructibar: blifwandes dessa Hemmanen efter deras natur och beskaffenhet igenom auktion til den måstbiudande försälbe/ men Uboen likwål dertill närmast/ när han det gifwa will/ som en annan högst budit. Så skal det och uppå wederbörandes ansvar ankomma/ om de antingen bortfäla något/ som kan vara förberörde publice wärck til stada/ eller Hemmanen medelst et sådant Skatteköp förwärras/ och köpeställningen ei til des rätta bruk och ändemål behörigen använd warder.

7. De Hemman/ hwarpå någon blifwit benådat med besittnings-rätt/ kunna jemmål til skatte försäljas/ dock til ingen annan/ så länge besittnings-rätten warar/ än til den som med berörde besittnings rätt är benådat/ så framt han det åskundar. Men hward efterföljande Hemman anbelangar/ så kunna de samma intet til Skatte försäljas/ neml.

1. Alla Boställen/ så wål Ecclesiastique som Civil- och Militair-staten nu indelte/ eller och som hädanefter indelas kunna

2. Alla beneficie Hemman.

3. Alla Mensalier och Presteböhrs-Stammer/ Annexer och Utjordar/ som til Prästebolens förbättring och styrckio anslagne samt oindelte/ och när in til berörde Prestebol belågne äro.

4. Kun

4. Kunna inga Hemman försäljas til Skatte innan frihets åhren til ånda lupit/ och Hemmanen kommit i bruk och stånd igen/ med mindre köparen efter den räntan/ hwarföre det står i Cronones räkenskaper / det inlösa wil / utan at begiära förmedling på räntan/ derföre at hemmanet i Krigstiden eller eljest ruinerat blifwit.

Beträffande methoden, huru med ofwännämde Skatteköp förfaras skal/ så bör den/ som Skatterättigheten wil köpa/ annåla sig hos Landshöfdingen i orten/ på det Landshöfdingen må kunna pröfwa/ huruvida den begiärte Cronolågenheten är af den beskaffenhet/ at den efter Förordningarne kan försäljas: I sådan händelse beordrar Landshöfdingen/ som Cronans interesse wid Skatteköpen noga har at bewata/ wederbörande wårderingsmän sielfwa wårderingen behörigen in loco at förätta; Och som det besimmes/ at en del Hemman äro för en alt för ringa summa sålde til Skatte/ ja ofta för mindre än et åhrs ränta/ der likwål / innan ett Skattehemman igenom Skattewrak blir Crono/ 3. åhrs ränta för Cronan blifwer inestående/ och Cronan så wål berörde 3. åhrs ränta/ som åfwen för frihets-åhren/ hwilka gifwas til Hemmanets uprättelse / kommer at vara i saknad och missning; Ty bör intet hemman / som til skatte säljes / ringare/ med mindre wissa omständigheter det på en del Landsorter erfordra / som uppå Landshöfdingens berättelse/ Cammar-Collegium kommer at bepröfwa och sparsamt tillåta/ wårderas och skattas/ än til den summan, som sex åhrs ränta besimmes stiga til/ efter den räntan / som antingen Hemmanet nu i Cronones räkenskaper är påfördt/ eller den hadanefter derå sättias kan/ men wål der utöfwer / och så högt/ som det efter belågenheten och Hemmanets godhet samt andra förmaner/ finnes kunna swara före/ skolandes wårderingsmännen så med wårderingen förfara / som de kunna vara Och/ Rikens Ständer och köparen derföre ansvarige.

Sedan

227

Sedan läses samma wårdering up på Häradsstinget / at man må förnimma/ om der wid något är at påminna/ och der sådant ei finnes skulle/ då sändes den til Landshöfdingen/ at af Lands-Cammereraren widare stjärskådas/ hwarefter/ sedan köpskillningen i Landt-Ranteriet är betalt / upstickas wårderingsinstrumentet och quitencet på köpskillningen/ samt Landshöfdingens betänckande til Wårt Cammar-Collegium, som närmare stjärskådar/ huruvida härmed efter Förordningen rätteligen procederar, samt om Hemmanet eller lågenheten af sådan natur är/ at det kunnat försäljas / då Skattebrefwet derpå utfärdas: Men med de Skatterättigheter / som på aucion komma at försäljas/ hwarom förr förmålt är / bör sålunda förhållas/ at sedan wårderingen på behörig ort lagligen förättad är / och wid samma tilfalle pröfwat/ om Åboen är berättigad/ at niuta af köparen någon öfwerbyggnad med hwad mera/ som efter Husefyns Ordningen honom kommer at erfättias/ bifogar Härads-höfdingen/ jemte publicationen til nästföljande Tings-termin, en lista på de Skatterättigheter / som första Tings-dagen igenom aucion skola försäljas; Gifwandes derhos tilliånna/ til hwad summa hwar och en är worden wårderad. Derefter försäljes på ofwännämde Tingsdag de wårderade skatterättigheter uppå offentlig aucion, igenom upbod/ på sät och wis/ som wid alla slika aucioner uti Riket brukeligit är/ då wårderingen första Insättnings summan bifwer; Och så sändes wårderingen med utbiudnings instrumenter til Landshöfdingen/ samt förhålles dermed i öfrigt/ som ofwan förmålt är; Dock må Wårt Cammar-Collegium, sedan det insädt Landshöfdingens berättelse om Skatteköpet / och besummit Hemmanet vara af sådan natur, som i Skatteköp gå kunnat / jemwål och at methoden, som blifwit nu föreskrifwen/ derwid i alla delar är worden i act, tagen/ ei ändra eller rubba det uti orten Lagligen stedde köp/ utan den samma derwid förblifwa låta/som högsta budet uti orten hållit/ blifwandes/ sedan Wårt Cammar-Collegium et sådant köp med skattebrefwets utgifwande

wande stadfäst / och des för innan intet klander uti orten wid
samma handel warit / ingen widare ändring deruti tillåten /
mindre någon tilstodt / den samma medelst nya stäls förbrin-
gande at söka / det ware sig genom Arfsrätt / Donation eller Be-
stirningsrätt / med hwad mera.

För öfrigit och när wederbörande ei äro här sielfwe närvarande /
at de sina Skattebref uttaga kunna / så böra sådane Skattebref
högst 3. Månader efter / sedan Landshöfdingens betänckande med full-
komliga documenter är inkommit / expedieras och til Landsorterne
affändas / samt der af Landshöfdingen sielf uti Lands-Contoiret til
wederbörande utdelas eller affändas ; Hwaremot köparen för berörde
Skattebref Fyra Daler Silfvermynt kommer at betala / som fördelas
emellan Cammereraren i Vårt Cammar-Collegio, som breswet ex-
pedierat, och Lands-Camereraren / så at hwardera deraf hestken bekom-
mer. Det alle som wederbör hafwe sig hörsammeligen at esterrätta.
Til yttermera wisso hafwe Wi detta med egen Hand underskrifwit och
med Vårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholm i Råd-Cammaren
den 19. Septembris 1723.

FRIEDRICH.

228
Kongl. Maj:ts

Nådige
Förordning /

Angående

Perlesiffterierne här i Riket.

Gifwen Stockholm i Råd-Cammaren den 20. Septemb.

1723.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:ris.

STOCKHOLM, uti det Kongl. Tryckeriet /

Hos JOH. H. WERNER,
Director öfwer alla Tryckerien i Riket Åhr 1723.